

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens rapport om gennemførelsen af direktiv 90/88/EØF og Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 87/102/EØF, som ændret ved direktiv 90/88/EØF, om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om forbrugerkredit«⁽¹⁾

(97/C 30/23)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 31. maj 1996 under henvisning til EF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte rapport og forslag.

Det forberedende arbejde henvises til ØSU's Sektion for Miljø-, Sundheds- og Forbrugerspørgsmål, som udpegede Umberto Burani til ordfører og Francisco Ceballo Herrero og Roy Sanderson til medordførere. Sektionen vedtog sin udtalelse den 16. juli 1996.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 338. plenarforsamling af 25. og 26. september 1996, mødet den 26. september 1996, med 94 stemmer for, 10 imod og 5 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. I sit første direktiv om forbrugerkredit, 87/102/EØF⁽²⁾, udskød Rådet beslutningen om fastlæggelse af en ensartet metode til beregning af »de årlige omkostninger i procent« (ÅOP) til en efterfølgende undersøgelse. Hensigten med en ensartet beregningsmetode var at give alle forbrugerne mulighed for at sammenligne kreditomkostningerne i de forskellige EU-lande. Den pågældende undersøgelse blev omsat i et nyt direktiv, 90/88/EØF, som blev vedtaget af Rådet den 22. februar 1990⁽³⁾, indeholdende regler for beregningsmetode af ÅOP samt for, hvilke kreditomkostningselementer der skulle indgå i selve beregningen.

Efter Rådets anmodning afgav ØSU en udtalelse⁽⁴⁾, der var overvejende positiv over for dette initiativ, men som indeholdt visse anbefalinger, der kun delvist blev taget til efterretning.

1.2. I det foreliggende direktiv pålægges Kommissionen [artikel 1a, stk. 5, litra b)] inden den 31. december 1995 at forelægge Rådet »en rapport ledsaget af et forslag«, som gør det muligt uigenkaldeligt at anvende en enkelt matematisk formel for beregning af ÅOP, og som skal være gældende i alle EU-landene og i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS), dvs. Island, Liechtenstein og Norge. Direktiv 90/88/EØF er derfor også indarbejdet i Aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (se kommissionsdokumentet, Indledning og resumé, pkt. 5 og 8, s. 1 og 2).

1.3. Det forelagte direktivforslag er, om end med nogen forsinkelse pga. forskellige omstændigheder, svaret på den opgave, Kommissionen blev stillet. Overordnet set overtager direktivforslaget den allerede vedtagne beregningsmetode i stort set uændret form. Det indfører det princip, at alle medlemsstater skal anvende den

beregningsmetode, der figurerer i direktivet fra 1990, og det indfører et krav om at anvende et »EU«-symbol for ÅOP. Samtidig foretages der visse sproglige ændringer i den engelske og græske udgave (benævnelsen af »de årlige omkostninger i procent«).

2. Generelle bemærkninger

2.1. Det foreliggende direktivforslag er den logiske og forventede opfølgning af det hidtidige arbejde. ØSU giver derfor sin støtte til Kommissionen og samarbejder med den om at sikre en stadig bedre forbrugerbeskyttelse.

2.2. For at undgå misforståelser vil det dog være hensigtsmæssigt at præcisere rækkevidden af og begrænsningerne i de foretagne valg. Havde det kun drejet sig om at gøre det muligt at foretage en sammenligning mellem ÅOP inden for de enkelte landes grænser, ville det have været tilstrækkeligt at pålægge landene at vedtage hver sin ensartede beregningsmetode, men hensigten med direktivet er imidlertid at skabe grundlag for en sammenligning mellem alle EØS-landene.

2.3. Dette mål er kun blevet nået delvist. En »perfekt« sammenligning mellem forskellige lande ville kun være mulig, hvis det ud over at harmonisere beregningsmetoden også havde været muligt at give en ensartet definition af de elementer, der indgår i beregningen af ÅOP. Disse elementer og definitionen heraf er derimod uensartede landene imellem⁽⁵⁾, eftersom der fortsat er forskelle i sædvane, handelspraksis, handelslovgivning og beskatningsregler. Kommissionen har erkendt⁽⁶⁾, at det under hensyntagen til proportionalitets- og subsidiaritetsprincipperne ikke er muligt at harmonisere disse definitioner (og slet ikke disse elementer, tilføjer ØSU). Det er imidlertid nødvendigt at indse, at det uden en

(1) EFT nr. C 235 af 13. 8. 1996, s. 8.

(2) EFT nr. L 42 af 12. 2. 1987.

(3) EFT nr. L 61 af 10. 3. 1990.

(4) EFT nr. C 337 af 31. 12. 1988.

(5) Se i denne forbindelse den undersøgelse, der er blevet foretaget på Kommissionens vegne, og som citeres flere gange i rapporten, samt selve rapporten og tabellen i pkt. 97-111.

(6) Se rapporten, pkt. 10.

harmonisering bliver vanskeligt at foretage en »grænseoverskridende« sammenligning af de forskellige kredittilbud.

2.4. På den anden side forholder det sig stadigvæk sådan, at forbrugerkredit i alt væsentligt ydes af et lands kreditinstitutter til befolkningen i det pågældende land. Årsagerne hertil er velkendte, nemlig behov for kendskab til kunden, lovgivningsforskelle, problemer med at inddrive fordringer i et fremmed land. Den såkaldte »grænseoverskridende kreditgivning« anvendes kun i et vist omfang i visse grænseområder.

2.5. Denne situation vil uvægerligt ændre sig med indførelsen af den fælles mønt, men kun for de lande, der deltager i møntunionen. »Euro-landene« vil for disse landes forbrugere udgøre et egentligt enhedsmarked på forbrugerkreditområdet. De øvrige lande vil ikke mærke nogen forandring.

2.6. Hvad angår dannelsen af et reelt enhedsmarked for forbrugerkredit, kunne dette direktiv være et skridt i retningen af den endelige gennemførelse af det indre marked.

2.7. Kommissionen bekræfter, at anvendelsen af en ensartet metode til beregning af ÅOP fremmer »det indre markeds oprettelse og funktion« og »sikrer forbrugere et højt beskyttelsesniveau«⁽¹⁾. Kommissionen burde derfor i »betragtningerne« tilføje den logiske, men endnu ikke klart formulerede konsekvens, nemlig at indførelsen af den ensartede metode vil gøre det muligt for forbrugere at optage forbrugerkredit inden for rammerne af den frie udveksling af tjenesteydelser.

2.8. I betragtning af, hvad der er sagt i punkt 2.3, 2.4 og 2.5, men også under hensyntagen til den i punkt 2.7 omtalte beslutning, mener ØSU, at Kommissionen, de nationale myndigheder og de finansielle institutioner har en klar pligt til at advare forbrugere mod at foretage valg på et for spinkelt grundlag. En procentsats, der tilbydes i et andet land, og som tilsyneladende er favorabel, er ikke nødvendigvis mere fordelagtig i forhold til procentsatsen i hjemlandet. Uden at komme ind på, hvad der indgår i beregningen af ÅOP, er en given rentesats knyttet til en speciel valuta og afspejler generelt det pågældende lands økonomiske situation og pengepolitik. Rentensatsen kan derfor variere mere eller mindre hyppigt og ikke altid til fordel for forbrugeren. Valutakurserne kan ligeledes variere med virkninger til følge, som forbrugeren hverken kan forudse eller imødegå ved kontraktens indgåelse. Forbrugeren skal informeres om den risiko, han løber, når han optager lån i fremmed valuta.

2.9. En anden ting, der ligeledes kræver en kommentar, er indførelsen af et symbol (ikke »logo« som det af og til kaldes i rapporten — symbol og logo er ikke

synonymer). Dette symbol skal efter hensigten anvendes, hver gang ÅOP anføres. Uden at komme ind på de rent grafiske vanskeligheder, dette vil give ved udarbejdelse af informationsmateriale og kreditaftaler, er det spørgsmålet, om den almindelige forbruger i virkeligheden vil kunne forstå betydningen af et sådant symbol. Heller ikke i dette tilfælde er det en selvfølge, at de løsninger, som eksperterne foretrækker, uden videre accepteres af befolkningen, især ikke hvis det kræver store anstrengelser at forstå dem. Indførelse af et sådant symbol vil medføre betydelige udgifter. (En europæisk storbank har beregnet omkostningerne ved at bruge symbolet til at ligge omkring 6-7 mio. ecu.) Og for at symbolet kan blive lille nok til, at det kan bruges i kontrakter, vil kransen af stjerner omkring procenttegnet smelte sammen til en cirkel. Formålet, nemlig at bruge et enkelt, genkendeligt symbol, går derfor tabt.

2.10. Der er imidlertid et endnu vægtigere argument mod at anvende et symbol, og det er muligheden for misbrug og ukorrekt anvendelse. Et EU-symbol vil altid give et dokument et vist officielt præg. Hvis man tænker på det store antal af kreditgivere, der findes på markedet, såvel med som uden autorisation, underlagt kontrol eller ej, er det let at forstå, at anvendelsen af et symbol kunne åbne mulighed for alle mulige former for misbrug. Det ville være for let at snyde forbrugeren og forlede ham til at tro, at de i et givent dokument omtalte ÅOP har fået en form for officiel godkendelse. ØSU⁽²⁾ fraråder anvendelsen af et EU-symbol, der snarere end at bidrage til større klarhed og bedre forbrugervejledning vil føre til vildledning og misforståelser.

2.11. Alt taget i betragtning medfører direktivforslaget ikke væsentlige ændringer af den nuværende situation. Der er imidlertid tre bestemmelser, der kræver særlig opmærksomhed pga. deres praktiske konsekvenser:

- bortfald af den nuværende mulighed for at anvende en anden matematisk formel til beregning af ÅOP, som Finland, Frankrig og Tyskland har benyttet sig af;
- forpligtelse til at basere beregningerne på et kalenderår (med 365 eller 366 dage) i stedet for et fiktivt år med 360 dage;
- krav om at anføre ÅOP med en nøjagtighed på mindst to decimaler, hvilket endnu ikke er blevet gennemført af alle landene og desuden heller ikke har været krævet tidligere.

2.12. Som det vil fremgå af bemærkningerne til de enkelte artikler, kan disse bestemmelser føre til et højere omkostningsniveau i de fleste af landene som følge af behovet for at ændre edb-programmerne, inden direktivet træder i kraft den 1. januar 1997. Disse edb-programmer vil så efterfølgende skulle ændres

⁽¹⁾ Direktivforslaget, 1. betragtning.

⁽²⁾ Under forbehold af plenarforsamlingens godkendelse.

endnu en gang, når den fælles mønt indføres to år senere. ØSU mener, at det muligvis ville være mere hensigtsmæssigt at lade direktivet, eller i hvert fald den del, der vedrører beregningsmetoden, træde i kraft den 1. januar 1999. På den måde ville edb-programmerne kunne ændres i én arbejdsdag. Dermed ville man opnå en betydelig besparelse, hvilket burde komme forbrugeren til gode i den sidste ende.

3. Bemærkninger til de enkelte artikler i direktivforslaget

3.1. Artikel 1

3.1.1. Som sagt i de »generelle bemærkninger« (punkt 2.11 og 2.12) fraråder ØSU på det kraftigste, at der indføres et officielt — eller tilsyneladende officielt symbol — i alle de tilfælde, heriblandt det her omtalte, der vedrører transaktioner mellem privatpersoner, da det ville kunne vildlede forbrugeren. Desuden ville en sådan nyskabelse kunne danne præcedens for en alt for udstrakt anvendelse af EU-symbolet, således at det ville optræde, hver gang der i en kontrakt blev henvist til en EU-bestemmelse. Situationen ville dermed blive uigenkendselig for forbrugeren og ukontrollabel for myndighederne.

3.1.2. Dertil kommer det vanskelige spørgsmål om, hvorvidt brugen af et EU-symbol (de tolv stjerner) er tilladt i lande, der ikke er medlem af EU, dvs. i EØS-landene (se det foregående punkt 1.2), der jo også skal overholde bestemmelserne i det foreliggende direktiv.

3.2. Artikel 4

3.2.1. I medfør af denne artikel bortfalder den mulighed, som de finansielle institutioner hidtil har haft for at anvende en anden end den i direktivet foreskrevne ÅOP-beregningsmetode, hvis den pågældende metode havde været i brug i landet før den 1. marts 1990. P.t. benyttes denne undtagelsesregel af Finland, Frankrig og Tyskland. Selv om denne undtagelse kun skulle gælde indtil den 31. december 1995, forbliver den rent faktisk i kraft, så længe det direktiv, der er forudset i artikel 1 a), stk. 5, litra c), i det ændrede direktiv 87/102/EØF, ikke er vedtaget.

3.2.2. Hvad angår udgifterne til edb-programændringerne, har Kommissionen bemærket (se rapporten, pkt. 15), at »produktionsomkostninger for software-selskaber og finansielle institutioner vil blive nedsat på grund af besparelser hidrørende fra den størrelsesorden, der vil blive tale om ved anvendelsen af en eneste formel på hele det indre marked«. Det er imidlertid forkert at anskue problemet ud fra denne synsvinkel, idet de finansielle institutioner i »undtagelseslandene«, når alt kommer til alt, vil blive stillet over for at skulle afholde nogle udgifter, som de øvrige landes institutioner allerede har afholdt. Dette er i øvrigt en vigtig iagttagelse i relation til nedenstående bemærkninger om direktivets øvrige ændringsforslag (se pkt. 3.3) og ikrafttrædelsesdato (se pkt. 3.4).

3.3. Artikel 7

3.3.1. I sin nuværende form medfører denne artikel blot, at det tidligere bilag I til direktiv 87/102/EØF erstattes med et nyt bilag, der medfører enkelte tilsyneladende mindre ændringer af den tidligere udgave. Disse ændringer vedrører:

— metode til beregning af årets længde, der fremover skal være et kalenderår (med 365 eller 366 dage) og ikke 360 dage, som tilfældet p.t. er i visse lande⁽¹⁾;

— resultatet af beregningen skal udtrykkes med en nøjagtighed på to decimaler (tidligere var det tilladt at afrunde den første decimal).

3.3.2. Mens ophævelsen af undtagelsesordningen i direktivforslagets artikel 4 kun berører de allerede nævnte stater (Finland, Frankrig og Tyskland), som nu skal erstatte deres hidtil anvendte beregningsmetoder med EF-metoden, vil forslaget om en ændring af beregningsgrundlaget fra de 360, der anvendes i flere stater, til 365/366 dage tillige berøre stater, der allerede nu anvender EF-metoden, som fremover vil være obligatorisk overalt i EU. Hovedparten af medlemsstaterne skulle følgelig ændre deres beregningsmetoder og/eller beregningsgrundlag helt eller delvist. Det gælder især, hvis bestemmelsen skal forstås således, at beregningen skal foretages på grundlag af det faktiske antal dage i måneden. I så tilfælde skulle der nemlig i hele Europa indføres beregningsgrundlag, der hidtil kun har været anvendt af 3 medlemsstater, der repræsenterer ca. en tredjedel af EU's befolkning.

3.3.3. En dagstro beregning ville volde store vanskeligheder, fordi man ikke længere — som det nu er tilfældet i hovedparten af de berørte lande — ville kunne basere beregningerne på standardværdier (f.eks. 365 dage: $12 = 30,41666$ dage pr. måned), men derimod skulle regne med de faktiske værdier; det vil sige, at man ved den månedlige beregning skulle lægge 31 dage til grund i januar og 28 eller 29 dage i februar. Dermed ville den effektive rentesats blive afhængig af datoen for lånets udbetaling og ændre sig alt efter månedens længde, selv om den nominelle rentesats ville være den samme. For forbrugeren på det indre marked ville dette forhold modvirke målet, eftersom de forskellige udbyderes renteangivelser måske ikke længere ville være sammenlignelige. ØSU henstiller derfor, at direktivet præciseres, så kreditinstitutterne får mulighed for at lægge standardværdier til grund ved anvendelsen af den fælles beregningsmetode. Man bør desuden undlade at tage højde for skudåret, der ifølge Kommissionen giver så lille en difference, at den selv ved afrunding til to decimaler ikke vil blive bemærket.

3.3.4. Den praktiske virkning af at beregne de årlige procentvise omkostninger med to decimaler bliver nega-

⁽¹⁾ Tyskland, Finland, Sverige, Liechtenstein, Norge. Se rapporten, pkt. 124-128 samt skema i pkt. 124.

tiv for forbrugerne. Kravet vil betyde, at pengeinstitutterne ikke længere kan udsende de forud opstillede oversigter, som almindeligvis bruges til annonceringsformål. Disse oversigter giver oplysninger om udlånsrenten, som forbrugerne ser på for at sammenligne de forskellige låneomkostninger, inden de beder det valgte pengeinstitut om et skræddersyet lån.

3.3.5. I betragtning af, at 360-dages året i dag kun anvendes i et fåtal af landene, og at man i praksis i vid udstrækning allerede har indført reglen om to decimaler, synes udgifternes størrelse i sig selv at tale imod en ændring af de systemer, der ikke allerede er harmoniseret i henhold til bilag II. ØSU stiller spørgsmålet, om de beskedne praktiske resultater, denne harmonisering vil medføre, og de fordele, forbrugerne derved vil kunne opnå, nu også dybest set står i forhold til udgifterne.

3.4. Artikel 9

3.4.1. Denne artikel fastsætter direktivets ikrafttrædelsesdato til den 1. januar 1997. Kommissionen har

skønnet, at det var muligt at sætte en så kort frist, sandsynligvis ud fra en betragtning om, at det ikke vil være særlig vanskeligt at få vedtaget disse forslag, der ganske rigtigt enten er af begrænset praktisk betydning (mindre ændring af beregningsmetoderne) eller blot er opfyldelsen af et tidligere fastsat krav (bortfald af muligheden for at anvende andre metoder).

3.4.2. For ØSU at se er det dog spørgsmålet, om det i betragtning af størrelsen af udgifterne til de programændringer (se foregående pkt. 3.2.2 og 3.2.3), som skal ske i to omgange (se pkt. 2.14), ikke var værd at udsætte direktivets ikrafttrædelsesdato til den 1. januar 1999.

Inden denne dato skal de medlemsstater, der allerede anvender den metode til beregning af ÅOP, der er beskrevet i direktiv 88/90/EØF fra 1990, ændre deres beregning. Af samme grunde foreslås det, at de medlemsstater, der har anvendt undtagelsesordningen i artikel 1 a, stk. 5, litra a), i det ændrede direktiv 87/102/EØF, også får en frist indtil datoen for overgangen til den fælles mønt til at vedtage den metode for beregning af ÅOP, der er fastsat i direktivet.

Bruxelles, den 26. september 1996.

Carlos FERRER

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Forkastede ændringsforslag

Følgende ændringsforslag blev forkastet under forhandlingerne, men opnåede mindst en fjerdedel af de afgivne stemmer:

Punkt 2.9

Teksten efter 3. punktum (»Heller ikke i dette tilfælde ... går derfor tabt«) erstattes af følgende:

»Det er derfor altafgørende, at forbrugeren er velinformeret om dets betydning. Gennem informationskampagner skal forbrugeren gøres opmærksom på, at symbolet ikke betyder en anbefaling fra EU-myndighederne af et bestemt kredittilbud, men blot er et EU-symbol for en term, der refererer til en ensartet metode til beregning af de årlige omkostninger i procent.«

Begrundelse

Selv om faren for at forvirre forbrugeren ikke kan udelukkes, som ordføreren bemærker, går han for langt, når han helt og aldeles forkaster anvendelsen af symbolet. Gennem informationskampagner kunne det forebygges, at symbolet misfortolkes. Da antallet af tilfælde af kredittagning i en anden medlemsstat vil stige, især efter indførelsen af euroen, bør forbrugeren informeres på en enkel måde om den ensartede metode til beregning af de årlige omkostninger i procent. Eftersom der ikke kunne opnås enighed om et ensartet sprogligt udtryk, må indførelsen af et symbol anses for den næstbedste løsning.

Afstemningsresultat

34 stemmer for, 47 stemmer imod, 21 stemmer hverken for eller imod.

Punkt 2.10

Punktet udgår.

Begrundelse

Se ændringsforslag nr. 4.

Afstemningsresultat

34 stemmer for, 47 stemmer imod, 21 stemmer hverken for eller imod.

Punkt 2.12

Punktet udgår.

Begrundelse

Betydningen af ikrafttrædelsen af en ensartet metode til beregning af de årlige omkostninger i procent pr. 1. januar 1997 opvejer langt de relativt beskedne ekstra omkostninger, der er forbundet med en separat tilpasning af edb-programmerne ved indførelsen af euroen to år senere. Det er simpelthen ikke sandt, at den foreslåede udsættelse vil indebære betydelige besparelser. De ekstra omkostninger bør vurderes i forhold til summen af de årlige kreditter. Det ville endvidere ikke være fornuftigt at indføre euroen på samme tidspunkt, som direktivet om forbrugerkredit gennemføres. Bankerne vil allerede være overbebyrdede med det arbejde, som indførelsen af euroen medfører, hvilket gøres klart i ØSU's udmærkede udtalelse om dette spørgsmål. Desuden er det overhovedet ikke klart, hvilke medlemsstater der rent faktisk går over til den fælles mønt. For de medlemsstater, der ikke deltager pr. 1. januar 1999, vil der ikke blive nogen ekstra omkostninger. Endelig vil den foreslåede udsættelse danne et farligt præcedens for fastsættelsen af datoer for gennemførelsen af direktiver, eftersom de fleste foranstaltninger vil indebære visse omkostninger.

Afstemningsresultat

37 stemmer for, 62 stemmer imod, 12 stemmer hverken for eller imod.
